

פניני אביר יעקב

פנינים לפרשת השבוע מתורת המקובל האלקי
רבינו יעקב אביחצירא זיע"א

גליון כ"א - פרשת בחקותי תשפ"ד

יום חמישי

התפילה על צער השכינה

הגמרא אומרת (מגילה כט.) 'בכל מקום שגלו ישראל גלתה שכינה עמהם'. אומר רבנו 'אביר יעקב' בספרו 'פיתוחי חותם' שמכח השכינה שנמצאת עם ישראל בגלות, מקבלים גם כן האומה ששולטת על ישראל כח גדול וממשלה, וכמו שהיה במצרים, שהמצריים היו אומה שפלה, אבל כאשר ישראל ירדו לשם לגלות הם הפכו למעצמה אדירה.

ובגלל שהשכינה יורדת עם ישראל לגלות היא גם כן סובלת עם ישראל, כמו שכתוב 'בכל צרתם לו צר', שהשכינה מצטערת עם ישראל. ולכן עיקר התפילה בגלות צריכה להיות על צער השכינה, ואפילו אם ישראל עדיין לא ראויה להגאל, מבקשים מהקב"ה שיגאל את ישראל בשביל צער השכינה שלא תצטער עוד.

וכך דרש התנא הקדוש רבי אלעזר בוהר את הפסוק 'ואף גם זאת בהיותם בארץ איביהם לא מאסתים ולא געלתים לאלהים', המילה 'לכלותם' נכתבה חסרה 'לכלתם' מלשון 'כלה', שזו היא השכינה הקדושה שנקראה 'כלה כלולה', ובזכותה לא ימאס הקב"ה את בני ישראל, אפילו אם הם לא ראויים מצד עצמם להיגאל.

מוסיף על כך רבנו 'אביר יעקב', שגם אם נכתוב את המילה 'לכלותם' בכתוב מלא יש רמז לשכינה, האותיות 'לכלותם' יוצרים את המילה 'מלכות', שהיא השכינה הקדושה.

והסיבה שהפסוק הזה שמדבר על צער השכינה נכתב ליד הפסוק 'וזכרתי להם ברית ראשונים אשר הוצאתי אתם מארץ מצרים' שמדבר על גאולת מצרים, ללמד זכות על עם ישראל, שייזכרו ישראל לטובה לפני הקב"ה, כמו במצרים אפילו שהיו שקועים במ"ט שערי טומאה, אבל בגלל שהיו גדורים בעריות, ושמרו לשונם כראוי, והתפללו על צער השכינה, נגאלו. גם אנחנו בגלות הזאת, בזכות השמירה על ההתבוללות בין הגויים, ושמירת הלשון ותפילה על צער השכינה נגאל.

יום שישי

הליכה בדרכי האבות

אומר רבנו 'אביר יעקב' בספרו 'פיתוחי חותם' מי שרוצה שיהיה לו חלק במדרגת האבות והאמהות הקדושים, צריך ללכת בדרכיהם, ואז יזכה להיות במעלתם, וגם יזכה שהקב"ה יתן לו שפע רב ממתנת ידו הרחבה.

וכל זה מרומז בפסוק: 'אם בחקותי תלכו ואת' ראשי התיבות של הפסוק הזה יוצרות את המילה 'אבות'. וסופי התיבות של הפסוק הזה אבותיות 'מי' ו'ת' עם הכולל בגימטריה 'האמהות' (457).

אם ילכו בדרכי האבות והאמהות, יזכו ל'ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יבולה' ושאר כל הברכות שכתובות בהמשך הפרשה.

מזה יש ללמוד שמי שרוצה ללכת בדרכי ה', ולשמור את כל מצוותיו, חייב ללכת בדרכי האבות והאמהות.

וכמו שבדרכו של עולם, הבן הולך אחרי אביו ואמו, על אחת כמה וכמה בני ישראל, שזכו לכאולה אבות ואמהות קדושים, שמחוייבים ללכת בדרכים שלהם, ולעבוד את ה' בתורה ומצוות, וכמו שאומר הפסוק (ישעיה נא ב) 'הביטו אל אברהם אביכם ואל שרה תחוללכם'.

ואז יזכו גם למדרגת האבות והאמהות, וגם לכל הברכות ברוחניות ובגשמיות.

יום שלישי

גוף נהפך לרוח

המעלה של הצדיקים שמוככים את גופם ומתגברים על כל ניסיונות היצר, גדולה מאד, ואין לנו שום דרך לתאר אותה בכלל, עד כדי כך גדולה מעלתם, שהאר"י הקדוש אמר שהגוף שלהם נעשה כמו רוחני ממש. כמו הבחינה שזכו בה ישראל במתן תורה, כפי שמובא בגמרא (שבת קמו.) ש'פסקה זוהמתן', שהגוף שלהם הזדכך כל כך עד שאכלו 'מן' - 'לחם אבירים' לחם רוחני של מלאכי השרת, ולא היו צריכים בכלל לאכול אוכל גשמי.

רבינו 'אביר יעקב' בספרו 'פיתוחי חותם' מבאר ומרמז זאת בפסוק: 'והתהלכתי בתוכם' אם תעשו מצוות כראוי, תזכו שהקב"ה ישכון בתוך ישראל ממש, דהיינו שאפילו הגוף החומרי יהפוך לרוחני, ותזכו לראות את אור ה'.

'והייתי לכם לאלהים ואתם תהיו לי לעם' ואז יראו כל אומות העולם שישאלם הם עמו המיוחד של הקב"ה, שרק עליהם השכינה שורה, אפילו על גופם הגשמי.

ואם ישאלו בני ישראל, איך יכול להיות שהגוף החומרי בעולם החומרי לא יהיה מסך מבדיל לרוחניות, על זה מגיעה התורה ומסבירה 'אני ה' אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים מהיות להם עבדים ואשכר מוטות עלכם ואולך אתכם קוממיות', כמו שכבר ראיתם את הדבר הזה שהגוף הגשמי נהפך לרוחני, שמתוך מצרים, שם היו בני ישראל משוקעים במ"ט שערי טומאה, הם הגיעו למעלה של קבלת התורה - 'פסקה זוהמתן', 'ואולך אתכם קוממיות' שהם שתי קומות גם קומת הגוף וגם קומת הנשמה.

כך גם היום, אם אדם יעשה רצון ה' בטהרה, יוכל להגיע למעלות הכי גבוהות של 'והתהלכתי בתוכם'.

יום רביעי

כח הדיבור

הדיבור הוא כח עצום שניתן לנו משמים, ובכוחו אפשר לפעול דברים גדולים ועצומים בעולמות העליונים, וה"ו להיפך אפשר להזיק בו ולגנוע באחרים רח"ל.

רבנו 'אביר יעקב' בספרו 'פיתוחי חותם' כותב על זה, שהסיבה שכל כך קשה לנו לשמור על הפה, בגלל שאנחנו רגילים בדברים גשמיים, ולא מרגישים כל כך דברים רוחניים, ולכן אדם יכול לחשוב מה הוא כבר עשה, בסך הכל דיבר, הוא לא עשה שום דבר בידיים, וגם לא נגרם שום נזק פיזי לאף אחד.

אבל זו היא טעות גמורה, אדם שחושב ככה, גם כשינדור נדר לה', יחשוב שהוא לא חייב לקיים את הנדר שהרי הוא לא עשה כלום, בסך הכל אמר שיביא קרבן.

לכן כותבת התורה בידי ערכין לשון מעניינת, 'איש כי יפליא נדר'. צריך להבין למה התורה לא כתבה כמו בכל מקום 'איש כי ינדור נדר', מדוע השתמשה התורה כאן במילה 'יפליא'?

אלא ללמד אותנו שאם אדם 'מתפלא' על הנדר, וחושב מה הוא בסך הכל עשה - דיבר? לכן התורה מזהירה ואומרת זה לא רק דיבור, אלא 'נערכך נפשתי', כמו שאת הפשט שלו אדם לא רואה, אבל יודע בכירור שיש לו אותה, והיא יותר חשובה מהגוף, כך צריך 'להעריך' ולהשוות את הדיבור שלו, אפילו שהדיבור הוא דבר רוחני והוא לא רואה אותו, בכל אופן צריך מאד להזהר בדיבורו, כי כמו שנשמנו שמשפיעה עליו, כך גם הדיבור שלו משפיע לכל העולמות לטוב וח"ו להפך. לכן צריך מאד להיזהר בכל מה שמוציא מפיו.

יום ראשון

עצות לנצח במלחמה

המלחמה הכי קשה שיש בעולם, היא לא מלחמה בין מדינה אחת לשנייה, ואפילו לא מלחמות שבין מעצמות אדירות. המלחמה החזקה והקשה ביותר היא מלחמת האדם עם יצרו הרע, מלחמה של אדם גשמי עם מלאך רוחני.

כיצד בכלל ניתן להלחם ולנצח במלחמה קשה זו?

רבנו 'אביר יעקב' בספרו 'פיתוחי חותם' מביא שתי עצות מחז"ל איך לנצח.

העצה הראשונה היא לימוד התורה, כמו שאומרת הגמרא שהקב"ה אומר 'בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין'.

העצה השנייה היא אמירת מאה ברכות בכל יום, שבכוחם לעצור מגיפות ומזיקים וגם את כל חילותיו של היצר הרע.

שתי העצות האלו נרמזים בפסוק: 'ורדפו מכם חמשה מאה', 'חמשה' אלו חמישה חומשי תורה - התורה הקדושה שבכוחה להכניע 'מאה' זה הס"ג גימטריא 'מאה'.

וגם 'ומאה מכם רבבה ירדופו' אלו 'מאה' ברכות, שבכוחם יוכל האדם לרדוף ולהכניע את רבבות חילותיו של היצר הרע.

על ידי עצות אלו תורה ומאה ברכות, בעזרת ה' יוכל לנצח במלחמה הגדולה.

יום שני

יודוי על חטאים שלא עשה

אחד מעיקרי התשובה זה ה'יודוי' - להזכיר בפה את העוונות.

מעיקר הדין צריך להתוודות רק על העבירות שיודע שעשה, אבל רבותינו ז"ל תיקנו נוסח יודוי אחיד לכולם על סדר אותיות הא' ב': 'אשמנו בגדנו גזלנו וכו'.

רבנו 'אביר יעקב' בספרו 'אלף בינה' (תהלים קיט) מקשה על זה שתי שאלות, שאלה ראשונה: הרי יש הרבה אנשים שלא עברו על כל העבירות שמוזכרים בוידוי, ואם כן מדוע צריך להתוודות על עבירות שלא עשה?

שאלה שניה: מדוע אומרים את ה'יודוי' בלשון רבים 'אשמנו בגדנו', מדוע צריך להתוודות ולשוב בתשובה על עבירות חבירו?

מתרץ רבינו את שתי השאלות על פי דברי הגמרא (שבועות טז.) שדורשת את הפסוק בפרשה: 'וכשלו איש באחיו' - 'איש בעוון אחיו, מלמד שכל ישראל ערבים זה בזה'.

ולפי זה אפילו מי שאין בידו את כל העבירות שמוזכרים בוידוי, מצד זה 'שכל ישראל ערבים זה בזה', הרי נחשב שגם הוא חטא בעבירות שאשאר ישראל עשו, ולכן צריך להתוודות ולשוב גם על זה, לכן גם מתוודים בלשון רבים, בגלל שכל אחד מתוודה גם על עוונותיו וגם על עוונות שאר ישראל, וחוזר בתשובה על הכל, ומתוודה גם על עוונותיהם.

עוד סיבה כותב רבנו מדוע מתוודים גם על עבירות שיודע בבירור שלא עשה, והיא בגלל הגלגולים הקודמים של האדם, שיתכן שעבר אז על עבירות מסוימות, ולכן הוא מתוודה ושב עליהם כעת, אפילו שבלגלול הזה ידוע לו שלא עשה את אותם עבירות.

